

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 29.10.2013
Deres ref.: 12/1421-
Vår ref.: 2013/8920 JONNYRSU

Svar på høring om endringer i universitets- og høyskoleloven

Universitetet i Oslo (UiO) viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev 10. juli 2013 om endringer i universitets- og høyskoleloven. Høringen har vært forelagt fakultetene og Studentparlamentet, og vi har i tillegg fått innspill fra UiODoc, interesseorganisasjonen for stipendiater ved UiO. Innspillene fra Studentparlamentet og UiODoc er vedlagt i sin helhet, siden deres synspunkter på vesentlige punkter er ulike UiOs.

Rett til utsatt eksamen

UiO støtter forslaget om å lovfeste rett til utsatt eksamen for studenter som får barn på eller nær eksamenstidspunktet. Fødsel nær eksamenstidspunktet godkjennes allerede som gyldig forfall, men det er positivt at rettigheten lovfestes og at den skal gjelde for begge foreldrene.

Vi oppfordrer departementet til å revurdere den konkrete formuleringen. Slik forslaget er utformet nå, er det tilsynelatende et hull i retten til utsatt eksamen for studenter som føder etter termin.

Vedtaksmyndighet for utestengingsvedtak

UiO støtter forslaget om at vedtaksmyndighet i utestengingssaker legges til klagenemnda. Dette er i tråd med UiOs praksis.

UiO støtter ikke forslaget om at myndigheten til å utstede advarsler om bortvisning og utestenging etter lovens § 4-8 legges til rektor. UiO ønsker at myndigheten til å utstede advarsler fremdeles skal ligge hos fakultetene på delegasjon fra universitetsstyret, i tråd med dagens praksis ved UiO.

Fusk ved gjennomføring av eksamen

UiO støtter forslaget om å tydeliggjøre at bestemmelsen om fusk dekker hele eksamensforløpet, ikke bare selve avleggelsen av eksamen.

Informasjonsutveksling ved fusk og bruk av falske dokumenter mm.

UiO vil bidra til arbeidet med å sikre god og pålitelig utveksling av informasjon om vedtak om utestenging og karantene ved opptak og støtter derfor forslaget. Det er naturlig at konkrete regler

Universitetsdirektøren
Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo

Telefon: 22 85 63 01
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

for informasjonsutveksling fastsettes i forskrift, og vi antar at forslag til forskrift kommer på høring på vanlig måte. UiO vil i tillegg melde inn tre problemstillinger til departementets videre arbeid:

a) Hva omfatter utestengingen?

Departementet bør vurdere spørsmålet om hva en student utestenges fra og hvilke konsekvenser dette skal ha. Lovens § 4-8, tredje ledd slår fast at studenten kan "utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år". Dette kan leses slik at det er fra egen institusjon studenten blir utestengt, mens studenten ved de øvrige institusjonene bare fratras retten til å gå opp til eksamen.

UiO hadde nylig en søker til et studieprogram som var utestengt fra en annen institusjon og fratatt retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under uh-loven. Loven gav ikke et klart svar på hvorvidt søkeren kunne nektes opptak til hele studieprogrammet ved UiO, eller om søkeren bare skulle nektes adgang til å avlegge eksamener ved UiO. Sistnevnte løsning ville medføre at søkeren kunne få opptak og følge undervisning i utestengingsperioden, men ikke ta eksamen før etter utestengingsperioden. Det er følgelig behov for å tydeliggjøre lovteksten i forhold til dagens normalstudiesituasjon med strukturerte studieprogrammer.

b) Hvor mye informasjon kan institusjonene utveksle?

UiO ønsker at departementet avklarer hvor langt adgangen til å utveksle informasjon strekker seg i saker om falske vitnemål etter uh-lovens § 3-7, sjuende ledd. Loven sier at institusjonene, NOKUT og Samordna opptak skal informere hverandre hvis de oppdager at en søker har levert falskt vitnemål eller andre falske dokumenter. Informasjon kan bare gis etter at forholdet er anmeldt til politiet. Strekker informasjonsplikten seg så langt at man i tillegg til å informere om vedtaket også kan utlevere kopi av det falske vitnemålet og andre dokumenter i saken? Dette kan for eksempel gjelde kopi av politianmeldelsen, der det framgår hvordan de aktuelle dokumentene er forfalsket.

UiO hadde nylig en søker som brukte falskt vitnemål ifm. opptak til UiO, og som flere år tidligere hadde fått opptak ved en annen institusjon og avlagt flere eksamener der. Den andre institusjonen ønsket å få utlevert vitnemålet studenten brukte ved opptak til UiO for å få avklart om det samme vitnemålet var brukt også ved den andre institusjonen. Den andre institusjon ønsket også andre opplysninger i saken, herunder undersøkelsen som ble gjort for å fastslå at vitnemålet er falskt.

Det kan ligge en begrensning i forvaltningsloven § 13b første ledd nr. 5. Det framgår av Jan F. Bernts kommentarer til bestemmelsen at "opplysninger undergitt taushetsplikt etter § 13 [bare kan] gis der dette er nødvendig som et direkte ledd i løsningen av avgiverorganets egne oppgaver". UiO har altså utvilsomt en informasjonsplikt etter uh-loven § 3-7 (7), men spørsmålet er hvor detaljerte opplysninger man kan utlevere og hvorvidt dette må lovreguleres.

c) Behov for overgangsordninger

Selv om uh-lovens bestemmelser om utveksling av informasjon om vedtak blir oppdatert i tråd med forslaget, vil det trolig ta tid før forskriften med detaljerte bestemmelser er på plass. UiO

ønsker derfor å beholde dagens hjemler for informasjonsutveksling i en overgangsperiode, slik at ikke informasjonsutvekslingen må stoppe opp i mangel av lovhjemler mens departementet arbeider med den nye forskriften.

Medvirkningsansvar ved fusk på eksamen

UiO støtter forslaget om å tydeliggjøre at også studenter som medvirker til fusk omfattes av sanksjonsmulighetene i loven.

Dekning av kostnader til advokat i utestengingssaker

UiO støtter forslaget om å begrense utgiftene til juridisk bistand til den offentlige salærsatsen. Forslaget åpner imidlertid bare for at departementet selv samt klageorganer oppnevnt av departementet kan sette ned salæret, ikke for at også institusjonenes klagenemnder kan gjøre dette. Dersom distinksjonen er tilsiktet, bør det kommenteres i det videre lovarbeidet for å unngå misforståelser. UiO ønsker at også institusjonenes klagenemnder skal omfattes av adgangen til å sette ned salæret, med departementet eller felles klagenemnd som klageinstans.

Tvungen avslutning av doktorgradsutdanning

Etter vår oppfatning kan det være stor forskjell på de forhold som forslaget tar sikte på å regulere, nemlig vesentlig mislighold av ph.d.-avtalen og mistanke om fusk og vitenskapelig uredelighet. UiO ønsker at disse skal behandles separat, og støtter derfor ikke forslaget slik det foreligger nå.

a) Reaksjoner ifm. vesentlig mislighold av ph.d.-avtalen

Regulering av avtaleforholdet for ph.d.-kandidater har likhetstrekk med reguleringen av studieretter for studenter på bachelor- og masternivå. UiO oppfatter det slik at institusjonene allerede har anledning til å fastsette saklig begrunnede krav i forhold til studier på alle nivåer. For bachelor- og masterstudier framkommer bestemmelser om tap av studierett i forskrift om studier og eksamener, og for ph.d.-utdanning framkommer bestemmelser om tvungen avslutning i forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.).

Det er naturlig at vedtak om tap av studierett og tvungen avslutning fattes på fakultetsnivået, siden fakultetet forvalter henholdsvis studieretter og ph.d.-avtaler. Det er også naturlig at klager over slike vedtak behandles i institusjonens klagenemnd. Dette er i tråd med dagens praksis ved UiO.

Det bør vurderes hvorvidt sammensetningen av institusjonens klagenemnd sikrer hensiktsmessig kompetanse ved behandling av saker knyttet til ph.d.-utdanning. På samme måte som studenter skal være representert i behandlingen av studentsaker, bør det vurderes om representanter for ph.d.-kandidatene burde være representert ved behandling av saker knyttet til ph.d.-utdanningen.

b) Reaksjoner ifm. fusk og vitenskapelig uredelighet

Høringsnotatet omtaler under temaet vitenskapelig uredelighet ikke forholdet til institusjonenes egne forskningsetiske utvalg eller til Granskingsutvalget. Etter forslaget vil spørsmålet om viten-

skapelig uredelighet under doktorgradsarbeidet behandles i klagenemnda og ved klage av departementet eller et særskilt klageorgan oppnevnt av dette. Ulike klage- og saksbehandlingsløp for saker om vitenskapelig uredelighet skaper utfordringer i forhold til krav om likebehandling av materielt like saker, avhengig av hvor forskeren er i karriereløpet.

Ved UiO er for øvrig vitenskapelig uredelighet under doktorgradsarbeidet et marginalt problem og vi stiller spørsmål ved behovet for en egen bestemmelse om dette.

I forhold til behovet for bedre rettslig regulering av doktorgrader, vil vi i stedet foreslå at det inntas regler om klage på doktorgradsbedømmelse i universitets- og høyskoleloven og at det dessuten inntas en klar hjemmel for institusjonenes rett til å gi forskrift om doktorgrader.

c) Opptak til ph.d.-program versus tilsetting i stipendiatstilling

For de doktorgradskandidatene som er ansatt ved institusjonen, vil man etter å ha fattet vedtak om tvungen avslutning av ph.d.-utdanningen også måtte ta stilling til hvilke konsekvenser dette skal ha for vedkommendes ansettelsesforhold. Ph.d.-utdanningen ligger slik sett i et skjæringspunkt mellom arbeidsrettslig jus og forvaltningsjus.

Slik UiO oppfatter dagens regelverk, gir det ikke et tilstrekkelig klart svar i de tilfellene hvor man vedtar tvungen avslutning av ph.d.-programmet og opptak til ph.d.-programmet er en forutsetning for tilsetting i stipendiatstilling. En sentral problemstilling er dermed hvorvidt tvungen avslutning gir tilstrekkelig grunnlag for oppsigelse, sannsynligvis vil det ikke alltid være tilfelle.

d) Bruk av registeret for utestengte studenter (RUST) for ph.d.-utdanning

Vi oppfordrer departementet til å vurdere om registeret over utestengte studenter (RUST) skal brukes i saker om fusk og vitenskapelig uredelighet i ph.d.-utdanningen og hvorvidt sakstyper knyttet til ph.d.-utdanningen skal inkluderes i informasjonsutvekslingen mellom institusjonene. For eksempel kan det være naturlig å inkludere vedtak om bruk av falske vitnemål i forbindelse med opptak til ph.d.-utdanning.

Politiattestnemnda

UiO støtter forslaget om enklere behandling av saker hvor studenter har merknader på politiattesten. Det er naturlig at sakene behandles av institusjonens klagenemnd som førsteinstans, siden nemndene allerede behandler flere sakstyper av tilsvarende alvorlighetsgrad (bortvisning, utestenging mm.). Klagebehandlingen bør fortsatt ligge hos felles klagenemnd.

Klager over avgjørelser etter offentleglova

Behandling i en felles nemnd kan bidra til at klager ifm. innsynsbegjæringer etter offentleglova behandles mer enhetlig på tvers av institusjonene, og det kan gi et tydeligere skille mellom den forvaltningsmessige siden av klagesakene og sakenes politiske implikasjoner. Etter UiOs oppfatning er imidlertid felles klagenemnd ikke riktig instans slik nemnda nå er utformet.

UiO leser forslaget slik at felles klagenemnd skal behandle alle klager over avgjørelser etter offentliglova uavhengig av tema. Hele bredden av UiOs virksomhet vil omfattes, for eksempel studiesaker, ph.d.-saker og personalsaker. Dette oppfatter vi som uheldig, siden felles klagenemnd hittil har vært oppnevnt med tanke på å behandle klagesaker etter uh-loven innenfor studiefeltet. Vi er i tvil om nemndas sammensetning/kompetanse er riktig dersom nemnda skal behandle klager etter offentliglova og innenfor andre tema enn studier.

Med departementet som klageinstans har det tatt til dels lang tid å få svar på en klage. Et viktig formål med endringen må derfor være å øke effektiviteten i behandlingen av slike klager, og det er viktig at både klageinstansen og sekretariatsfunksjonen blir tilstrekkelig dimensjonert.

Klage over formelle feil ved eksamen

Saksgangen i klager over formelle feil ved eksamen har vært uklar, og UiO støtter forslaget om tydeligere bestemmelser. Vedtak om formelle feil ved eksamen bør fattes så raskt som mulig, siden de kan ha store konsekvenser for studentenes studieprogresjon. UiO støtter derfor forslaget om at enheten som har arrangert eksamen selv skal behandle saken som underinstans og at institusjonens klagenemnd skal være klageinstans.

UiO mener at forslaget gir tilstrekkelig klar hjemmel til at enheten kan vedta ny sensurering eller avholde ny eksamen for klager dersom det har skjedd formelle feil ved eksamen. En formell feil kan imidlertid også omfatte andre kandidater enn dem som har fremsatt en klage. De kandidatene som ikke har klaget ønsker kanskje å beholde det resultatet de allerede har fått, og vedtak om ny sensurering eller ny eksamen vil kunne oppfattes som sterkt inngripende, særlig dersom resultatet ender opp med å være til ugunst.

Dersom det har skjedd formelle feil ved eksamen, kan ny sensurering eller ny eksamen være nødvendig for å sikre kvalitet og tillit til eksamenen. Det må derfor være en tydelig hjemmel i loven for at slike reaksjonsformer kan tas i bruk for alle kandidater som har vært oppe til en eksamen, ikke bare for kandidatene som fremsetter en klage. UiO foreslår at dette presiseres i forslaget.

Gjennomføring av klagesensur

UiO har drøftet gjennomføring av klagesensur i flere omganger. Dagens bestemmelse framgår av UiOs studie- og eksamensforskrift og slår fast at fakultetene skal benytte behandlingsmåten som bygger på forvaltningsloven. UiO ønsker å beholde ordningen og støtter ikke endringsforslaget.

UiO mener det er viktig at begge sider av saken er så godt opplyst som mulig, og den fremste fordelen med 'forvaltningslovmåten' er nettopp at den lar studentene komme til orde i klageprosessen. Dersom studentene begrunner klagen sin, vil deres synspunkter også bli formidlet til klagesensorene. Slik mener UiO at studentenes rettssikkerhet sikres best mulig og at det gis en reell vurdering av hvorvidt opprinnelig sensur er korrekt. Dersom ny sensurering foretas kun på grunnlag av eksamensoppgaven og den forelagte sensorveiledningen, vil dette sidestilles med opprinnelig sensur og gi det samme potensialet for et uriktig eller vilkårlig resultat.

Ofte avdekkes det gjennom studentens begrunnelse at det snarere er snakk om klage på formelle feil enn klage på karakter, for eksempel når studenten klager på misforhold mellom undervisning og eksamensoppgaver. Fordi vi antar at en ordning med blind omsensur innebærer at studentene heller ikke skal levere begrunnelse, mister vi denne muligheten til å få klagen behandlet riktig.

Vi er kjent med at studentene har et annet syn og henviser til det vedlagte høringssvaret fra Studentparlamentet for en utdyping av dette. På dette punktet er vi imidlertid uenig med studentene, og UiO ønsker å beholde dagens ordning med klagesenur etter reglene i forvaltningsloven.

Innstegsstilling – ansettelse på innstegsvilkår

Departementets forslag om innstegsstillinger skriver seg inn i den pågående diskusjonen knyttet til ønskene om å rekruttere de beste talentene, redusere omfanget av midlertidighet og sørge for bedre og mer forutsigbare karriereveier fram mot faste vitenskapelige stillinger. Spørsmålet om innstegsstillinger kan imidlertid ikke løsrives fra og gå foran en nødvendig gjennomgang av hele stillingsstrukturen i sektoren. UiO er av den klare oppfatning at spørsmålet om innstegsstillinger ikke er tilstrekkelig utredet.

Departementet skriver i høringsnotatet at ”nærmere regler om vilkår for å bli ansatt, innholdet i stillingen, prosedyrer og kriterier knyttet til ev. midtveisevalueringer og avsluttende evaluering samt rett til fast ansettelse i ny stilling uten utlysning fastsettes i forskrift”. Disse spørsmålene og flere andre er det absolutt nødvendig å utrede før man kan ta stilling til hvorvidt innstegsstillinger er det riktige svaret på sektorens utfordringer. UiO vil understreke på det sterkeste at utredningen må foregå i tett dialog med sektoren.

I høringsnotatet foreslås det to alternative formuleringer av en hjemmel til å ansette i innstegsstillinger. På dette tidspunktet mener vi at det første alternativet vil være det beste, med forbehold om at det endelige forslaget vil kreve et bedre beslutningsgrunnlag.

Bistilling

UiO støtter forslaget om å ta inn en tilleggsbestemmelse i § 6-6 om at det kan ansettes på åremål i bistilling, slik at dagens praksis får en sikker hjemmel. UiO støtter også en fleksibel åremålsperiode fra tre til seks år.

Bruk av institusjonstittel

UiO støtter forslaget om å styrke det rettslige vernet knyttet til institusjonstitler.

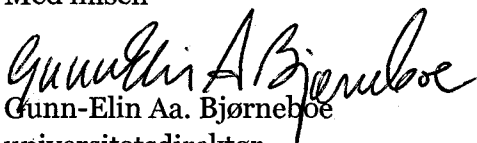
Avsetting av enkeltstyremedlem

Det kan være forhold som tilsier at et styremedlem ikke er skikket til å inneha vervet sitt. UiO ser at dagens lovtekst skaper uklarheter med hensyn til hvem, om noen, som i slike tilfeller er

bemyndiget til å avsette enkeltstyremedlemmer. UiO støtter derfor departementets målsetning om å rydde i regelverket, men vi støtter ikke forslaget slik det foreligger nå.

I lys av den institusjonelle autonomien mener UiO det er svært problematisk å legge kompetansen til å avsette enkeltstyremedlemmer til departementet. UiO er av den klare oppfatning at vurderinger av enkeltstyremedlemmers evne til å skjøtte vervet sitt bør ligge hos institusjonen selv, dersom avsetting skal tillates. Det vil imidlertid være uvanlig at styremedlemmer kan avsettes slik, og vi ønsker en grundigere utredning av spørsmålet. Blant annet må hensynet til mindretallsvernet belyses. UiO oppfordrer departementet til å vurdere en ordning hvor styret selv på bakgrunn av særlige vilkår som er angitt i loven kan få anledning til å suspendere et styremedlem fra vervet og utlyse nyvalg eller be om nyoppnevning.

Med hilsen

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Monica Bakken
studiedirektør

Vedlegg:

- 1) Uttalelse fra Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo
- 2) Uttalelse fra UiODoc, interesseorganisasjonen for stipendiater ved UiO

Saksbehandler:

Jonny Roar Sundnes, (+47) 228 57198, j.r.sundnes@admin.uio.no

POSTADRESSE
POSTBOKS 1088 BLINDERN
0317 OSLO

BESØKSADRESSE:
VILLA EIKA
PROBLEMVEIEN 5
0313 OSLO

TIL: Studieavdelinga v/ Johnny Sundnes

OSLO, 11.oktober 2013

Høyringsvar til høyring om endringar i universitets- og høgskolelova

Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo takkar for høvet til å kome med innspel til denne høyringa om endringar i universitets- og høgskolelova. Universitets- og høgskolelova er viktig for studentane, i at den regulerer dei formelle rammene kring studia våre. Høyringa omfattar ei lang rekke forslag, som til dels er veldig ulike av karakter, og vi kjem difor til å svare på høyringa tematisk, med referanse til dei opphavslege forslaga slik dei var nummererte i høyringa frå departementet. Dei forslaga som ikkje er nemnt har vi ingen kommentarar til.

Kommentarer til forslaga

NOKUTs styre (forslag 2)

Studentparlamentet har ingen innvendingar til at NOKUTs styre skal oppnemnst av departementet. Vi merker oss likevel at NOKUTs styre ikkje er omfatta av bestemmelsen i §4-4 om studentrepresentasjon, ettersom denne spesifikt gjelder kollegiale organ. Ettersom NOKUTs styre i høgste grad er eit organ som tek beslutningar som påverker studentane, ber vi om at bestemmelsen vert endra slik at studentane vert sikra minst 20 prosent representasjon også i NOKUTs styre. Vi ynskjer dimed at §2-2 andre ledd, andre setning vert endra til *"Studentene skal ha minst 20 prosent av medlemene i styret"*.

Forslag som omhandlar klagerett og klagebehandling (forslag 3, 6, 12, 13, 14)

Generelt er SP positive til at institusjonane no vert pålagde å opprette klagenemnder. Vi ser likevel at endringane som vert føreslått kan føre til at klagenemndene får svært mykje å gjere. Vi er også uroa for at klagenemndene på institusjonane er så lukka at det hindrar likebehandling. Lukka klagenemnder gjer det vanskeleg å samanlikne saker på tvers av klagenemndene og gjer det vanskeleg for studentar å vite kva saker dei kan vente seg mehold i. Studentparlamentet ynskjer seg difor meir openheit kring klagenemndene. Dette kan t.d. skje ved at både institusjonenes klagenemnd og felles klagenemnd vert pålagde å rapportere årleg om prinsipielle avgjerder som vert tekne. Dette vil også gjere det mogleg for studentane å registrere det dersom nemnda endrar standpunkt i ei sak.

Spesifikt ynskjer vi å kommentere forslag 3 og forslag 14 nærare. Studentparlamentet er skeptiske til at faglege avgjerdsler ikkje lenger skal kunne pålagast. Per i dag overprøver ikkje klagenemnda faglege avgjerdsler, men har ein kontrollfunksjon, noko som talar for å beholde paragrafen som den er. Dersom adgangen til å klage fell bort, vil ikkje klagenemnda lenger ta stilling til desse klagene, og nemnda mister ein viktig kontrollfunksjon. I forslag 14 vert det presentert to modellar for klage over formelle feil. Departementet har landa på at alternativ 1), der både første – og annen gangs behandling av klagen skjer lokalt på institusjonen. Studentparlamentet ynskjer alternativ 2), der første gangs behandling skjer på institusjonen med annen gangs behandling i felles klagenemnd. Dette vil sikre likebehandling av studentane og det må vege tyngre enn tidsaspektet.

Rett til utsatt eksamen (forslag 5)

Studentparlamentet er glade for at departementet har sett på rettane til studentar med barn og foreslår å regulere retten deira til utsett eksamen. I dag er retten til utsatt eksamen regulert på institusjonane, og nokre gongar lokalt på fakultet. Studentparlamentet meiner at denne praksisen hindrar likebehandling. Trass i at institusjonane i utgangspunktet bør vere mest mogleg autonome, er ikkje retten til utsatt eksamen eit felt der autonomi er viktig. Dei ulike bestemmelsene gjer det dessutan vanskeleg for studentar som byter lærestad eller på andre måter møter fleire ulike bestemmelser. Studentombodet ved UiO har føreslått at følgjande sentrale regel skal gjelde heile UiO:

”Som gyldig fravær regnes sykdom, sykdom hos noen studenten har omsorgsansvar for, dødsfall i nærmeste familie som inntreffer tre uker eller mindre før eksamen, fødsel eller forventet fødsel seks uker eller mindre før eller etter eksamen, fødsel eller forventet fødsel to uker før eksamen for ektefelle, samboer eller partner, militærtjeneste som ikkje var kjent før trekkfristen, eller anre forhold utenfor studentens kontroll.

For studenter som er kulturutøvere på høyt internasjonalt nivå, regnes også deltakelse på stort internasjonalt arrangement som gyldig fravær.

Som gyldig fravær regnes ikke sykdom eller sykdom hos noen studenten har omsorg for i forberedelsen til eksamen, trafikkforsinkelse med mindre enn en time, villfarelse med hensyn til tid og sted for eksamen, søvnløshet, nervøsitet, utenlandsopphold, kollisjon med andre eksamensdager eller lignende.

Legeerklæring og annen dokumentasjon skal være poststemplet eller leveres senest en uke etter eksamen eller siste eksamensdag med forfall. ”

Studentparlamentet ber departementet om å gjere denne bestemmelsen allmenn, anten ved å inkludere den i lova eller i ei tilhøyrande forskrift.

Studentparlamentet ber også departementet om å sjå på høve til å lovregulere kontinuasjonseksamen for emner på lavere grads nivå.

Forslag som omhandlar fusk og relaterte forhold (forslag 7, 8, 9,10)

Studentparlamentet har ingenting å kommentere til forslaga om fusk, men vi ber departementet endre lova slik at advokatsalær vert dekkja ikkje berre i tingretten, men også i lagmannsretten og i høgsterett. Vi meiner at så lenge studentane har rett til å få prøvd saka si i rettssystemet, må denne retten gjelde på alle nivå.

Tvungen avslutning av doktorgrad (forslag 11)

Studentparlamentet er glade for at departementet tek tak i denne saka etter anmodning frå sivilombudsmannen, men meiner at forslaget frå departementet er for strengt. Vi vil her støtte oss på Student- og forskarombodet ved UiO, som foreslår ei gradert ordning der straffereaksjonen er avhengig av kor langt i doktorgradsløpet stipendiaten er komen. Fusk på ein eksamen tidleg i løpet bør straffast mildare enn forskningsfusk i avhandlinga.

Gjennomføring av klagesensur (forslag 15)

Studentparlamentet er veldig glade for at departementet går inn for ei ordning for klagesensur, og at denne er i tråd med ynskja til studentane. Det er viktig at alle studentar møter same ordning av omsyn til likebehandling. Vi meiner at såkalla ”blind sensur” sikrar rettferdig klagebehandling samstundes som det hindrar at den nye sensoren må ta stilling til kor vidt grunngevinga frå studenten eller første sensor skal

tilleggjast vekt. I samband med klagesensur ynskjer studentparlamentet å understreke at omsynet til studentenes anonymitet burde vege tungt. Studentparlamentet ved UiO ynskjer at dette skal vere lovfesta.

I dag opnar lova (§5-3 andre ledd) for at grunngjeving på eksamen kan vere både skriftleg og munnleg, og at grunngjeving er noko som studenten sjølv må be om. Studentparlamentet ser på grunngjeving som ein så viktig del av læringsprosessen at den burde vere automatisk. Dagens praksis med opning for både skriftleg og munnleg grunngjeving medfører dessutan av lærestadene ikkje sjølv kan bestemme at berre skriftleg grunngjeving skal nyttast. Dette er til hinder for studentar som ynskjer grunngjeving, men som ikkje har anledning til å møte opp for å få ei munnleg grunngjeving. Studentparlamentet ynskjer at automatisk, skriftleg grunngjeving skal lovfestast. Sekundært ynskjer vi at siste setning i §5-3 andre ledd *”Begrunnelse gir muntlig eller skriftlig etter sensors valg.”* vert stroke, slik at institusjonane sjølv kan fastsetje korleis dei ynskjer at studentane skal få grunngjeving.

Innstegsstillinger (forslag 16)

Studentparlamentet er glade for signala frå departementet om å innføre ei prøveordning med innstegsstillinger, og håper dette kan vere med på å redusere den uynskte midlertidigheita. I forskningsmeldinga er ei innstegsstilling skildra som

” Innstegsstilling er et midlertidig tilsetningsforhold med en konkret og forutsigbar mulighet for tilsetting i fast stilling, så fremt den tilsatte har oppnådd en på forhånd definert kompetanse og resultater.”

Etter denne definisjonen meiner Studentparlamentet at alternativ 1) som departementet skisserer opp i forslaget er det som er mest i tråd med intensjonen. Dette er også det alternativet som vil gjere at ei innstegsstilling vert reelt forskjellig frå midlertidige forskerstillinger i andre aspekt enn berre varigheit.

Bruk av institusjonstittel (forslag 18)

Studentparlamentet er glade for at departementet ynskjer å regulere bruken av institusjonstitlar og stør heilhjarta denne endringa.

Avsetting av enkeltstyremedlem (forslag 21)

Studentparlamentet er skeptiske til at departementet skal få adgang til å avsetje enkeltstyremedlemer. Til tross for at vi forstår departementets intensjon, vil denne endringa truge autonomien til institusjonane. Institusjonsstyrene kan til ein viss grad samanliknast med aksjeselskapsstyrer. I slike styrer kan styremedlemene kallast tilbake av dei som har vald dei. Unntaket er for tilsattrepresentantane, som er uavsettelege (Lov om aksjeselskaper, §6-7 ledd 2). Det er ingen grunn til at styrerepresentantene i institusjonsstyrene skal ha svakare vern enn representantane i eit aksjeselskap. Ifølgje same logikken burde departementet då ha høve til å avsetje styremedlemene dei sjølv har vald, nemleg dei eksterne styremedlene.

Andre kommentarar

Studentparlamentet ynskjer at departementet ser på høvet til å utvide §4-3 som omhandlar læringsmiljø til eit eige kapittel. Studentparlamentet ynskjer at det skal stillest krav til det psykososiale læringsmiljøet så vel som det fysiske, slik det er gjort i Arbeidsmiljølova §4-3. Studentar er ei gruppe som har høgare frekvens av psykiske plager enn befolkninga elles, og vi meiner at både mottak av studentar gjennom ordningar som t.d. fadderordninga og fagleg-sosial oppfølging av studentane undervegs i studiet her bør lovfestast.

I tillegg meiner vi at varsling og vern mot gjengjeldelse ved varsling bør lovregulerast, slik det er gjort i Arbeidsmiljølova §§ 2-4-2-5. Dette er særleg viktig med tanke på masterstudentar som deltek i større forskningsprosjekt. I såfall kan varsling om kritikkverdige forhold få alvorlege konsekvensar for oppgåva. Vi

meiner difor at det er heilt avgjerande at studentar vert får vern mot gjengjeldelse ved varsling lovfesta. UiO har her sikra studentane høve til å varsle anonymt ved hjelp av Si frå-systemet. Vi er svært glade for at dette systemet er på plass, men meiner at ordninga bør kome alle lærestader til gode. Arbeidsmiljølova § 3-6 plikter arbeidsgjevarar til å leggje til rette for varsling. Vi meiner at ein slik bestemmelse er på sin plass på institusjonane også.

I tillegg til det som i dag er omfatta av lova, ynskjer vi også at det skal vere lovfesta å ha eit studentombud ved alle lærestader. Studentparlamentet meiner at det er behov for ein uavhengig bistandsperson som kan rettleie studentane. Vi ser at nokre institusjonar vil vere for små til at det er føremålsteneleg å ha egne studentombod, men føreslår i dei tilfella at fylka får ansvar for studentombuda, slik dei har for skuleelevar. Vi føreslår at dette blir lovfesta i ein ny paragraf i kapittel 4.

Vi er glade for at UiO ber om innspel tidleg i prosessen og for at de tek oss med på råd. Vi vil oppfordre UiO til å implementere innspela som ikkje vert teke til følge av departementet i UiOs egne reglement og forskrifter.

Med vennlig hilsen

Studentparlamentet ved UiO

23.10.2013

UiODocs svar på høring om endringer i UH-loven

16. Innstegsstilling – ansettelse på innstegsvilkår:

Interesseorganisasjonen for stipendiater ved Universitetet i Oslo (UiODoc) ønsker med dette notatet å gi innspill til prosessen knyttet til innføringen av innstegsstillinger som en prøveordning ved norske universiteter.

Vi er positive til at utfordringer knyttet til midlertidighet i en akademisk karriere er adressert i forslaget til innstegsstillinger. I forhold til midlertidighet vil UiODoc trekke frem den uforutsigbarheten unge forskere jobber og lever i som den største utfordringen for våre medlemmer, men også for at forskningsintensive universiteter og høyskoler skal kunne være konkurransedyktige arbeidsgivere. Systemet og kulturen er i dag ikke god nok for å holde på de beste kandidatene og stimulere unge forskere til å frembringe fremragende forskningsresultater og å satse på en forskerkarriere. Vi trenger klarere definerte og mer forutsigbare karriereløp.

UiODoc ønsker nye instrumenter som den foreslåtte stillingskoden velkommen, men debatten rundt forslaget tyder på at det i dag eksisterer svært varierende ideer om hva innstegsstillinger skal være, hvilke konkrete utfordringer de skal være et svar på og hvilke effekter man antar at de vil få på sikt. Innfører man en prøveordning uten klart definerte mål, vil det også bli vanskelig å avgjøre i hvilken grad ordningen var en suksess og hvor det må gjøres endringer.

Derfor mener vi at forslaget om innstegsstillinger er for lite utredet og at forslaget ikke er konkret nok til at sektoren kan ta stilling til forslaget som det foreligger i dag.

UiODoc er positive til videre utredning av en innstegsstilling, og en eventuell prøveperiode når et mer konkret forslag mtp punkt i neste avsnitt, blir lagt frem. Vi legger også stor vekt på at gruppen vi representerer, bør være inkludert i alle ledd av utformingen av den foreslåtte stillingskoden.

Uklarheter og problemstillinger knyttet til etablering av innstegsstillinger:

1. Rammene for oppfølging av prøveordningene er ikke konkretisert. Hvordan skal prøveordningen følges opp og kvalitetssikres?
2. Hvor i karriereløpet passer innstegsstillinger inn? Er disse ment som et alternativ til postdoktorstillinger, eller er de rettet mot kandidater som har gjennomført en postdoktorperiode? Er de ment som alternativer til umiddelbar fast ansettelse i førsteamanuensis/professor-stillinger?

3. Gitt at ambisjonene for innføring a innstegsstillinger i stor grad er sammenfallende med ambisjonene for innføringen av postdoktor-stillingen i sin tid, hvordan skal man unngå at en innstegstilling blir en ny og kanskje lengre postdoktor-stilling (dersom man går for lovtekstens alternativ 2, ser dette ut til å bli et sannsynlig resultat)?
4. Hva med de som *ikke* rekrutteres via innstegsstillinger? Vil innføring av innstegsstillinger kunne gå på bekostning av de som får sin kvalifisering utenfor universitetssektoren (for eksempel instituttsektoren). Vil innstegsstillinger innebære å innføre et A og et B-lag i academia? Vil det føre til at færre faste stillinger blir tilgjengelige for kandidater som ikke har vært i innstegsstillinger?
5. Innføringen vil innebære økte kostnader i forhold til administrasjon. Hvem skal bære disse?
6. Hva skal være kriteriet for om prøveprosjektet har lyktes eller ikke? Det eksisterer mange ulike syn på hva innstegsstillinger er og hvilket problem de skal løse – og følgelig vanskelig å se hva som er de konkrete suksesskriteriene.
7. Hvilke fagpmråder skal prøveordningen omfatte? I forslaget er enkelte fagområder spesifisert. Vi mener derimot at disse bør identifiseres i samarbeid med sektoren. En mulig løsning er for eksempel at fagmiljøene selv søker om å ta del i prosjektet.

Uklarheter rundt kriterier for vurdering

Ansatte i innstegsstillinger skal etter forslaget evalueres i forhold til definerte kompetansekrav. Det er imidlertid uklart for UiODoc hvordan denne evalueringen skal gjennomføres og hvilke kriterier som skal vektlegges (forskning, undervisning, formidling, etc). Vi mener følgende punkter må avklares:

1. Kriterier for rekruttering:
 - a. Skal kriterier for ansettelse inkludere undervisningskvalitet? I så fall – hvordan evaluere dette for søkere som har gjennomført en forskningsorientert ph.d. og postdoc?
2. Kriterier for evaluering:
 - a. Vi antar at definerte krav vil omfatte forskning, formidling og undervisning. Hvordan skal undervisning (og formidling) evalueres?
3. Evalueringsløp:
 - a. Hvem skal evaluere om kravene innfris og hvordan skal denne formaliseres? Tenker man seg en komité (som ved tenure-track i USA)? Tenker man seg spesifikke krav til kurs, undervisning og veiledning? Eller en kombinasjon?
 - b. Hvordan skal en ansatt i innstegsstilling få feedback på om kravene innfris eller ikke?
 - c. På hvilke tidspunkt og hvor ofte skal evaluering gis? For å sikre tilstrekkelig forutsigbarhet vil feedback underveis – i et definert format og med tydelige kriterier - være nødvendig.

Konkrete innspill i forhold til de to alternativene til lovttekst:

Vi er klare på at hvis innstegsstillinger skal fungere som en «akseptabel balanse mellom midlertidighet og langsiktighet», må man velge alternativ 1, og med forslag om endring i ordlyden:

For stillinger [...] Oppnås de fastsatte kompetansekravene ansettes vedkommende i fast stilling underveis eller ved utløpet av åremålsperioden.

Velger man å gå for alternativ 2, mener vi at vi at dette kun fører til mer midlertidighet og at stillingen ikke blir en faktisk *innstegs*stilling. Da tror vi resultatet vil bli et rot av stillingskoder med forskjellig lengde, som kan misbrukes og ikke vil føre til et tydelig karriereløp.

Videre innspill for å nå målet om bedre forutsigbarhet:

Uavhengig av om innstegsstillinger innføres eller ikke, kan og bør universitetssektoren gjøre mye for å bedre forutsigbarheten for ansatte i ph.d.- og postdoktorstillinger. Dette forutsetter:

- Tydeligere og mer langsiktig politikk og prioriteringer oppfulgt av god styring, strategi og ledelse på institusjonene.
- Universitetene må kunne ta større risiko i forhold til ansettelse.
- Sterkere grad av inkludering av midlertidig ansatte i universitets drift, strategiutforming etc.

Forutsigbarhet handler ikke bare om faste stillinger men også om tydelige karriereløp, klare milepæler for evaluering og definerte kriterier for eventuell videre ansettelse.

Ikke alle ph.d.-kandidater kan eller ønsker å sikte mot en karriere innen akademia, det er dermed rimelig å forvente et visst frafall av kandidater etter endt ph.d. og frem mot professor-stillingene. Dette fører til et klart behov for attraktive og forutsigbare karriereveier som kan tiltrekke de beste forskerne.

UiODoc opplever det som en utfordring at det ikke finnes definerte karriereveier og kompetansekrav før man når professorkompetanse, og selv ved oppnådd professorkompetanse kan en karriere innenfor akademia virke usikker. Alternative karriereveier til andre typer forskerstillinger - i og utenfor akademia – må tydeliggjøres bedre. Dette må gjerne utformes som en parallell prosess for å få en bedre forståelse av hvilke kandidater innstegstillingskoden retter seg spesielt mot.

UiODoc har forhåpninger om at løsningen med innstegsstillinger kan bidra til større forutsigbarhet for dyktige kandidater som ønsker en karriere innenfor akademia, men da under forutsetning om at ordlyden i alternativ 1 innføres, at ordningen utarbeides i samarbeid med sektoren og personer som sitter i rekrutteringsstillinger er aktive parter i denne prosessen.

Vennlig hilsen styret i UiODoc